

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELERDE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ VE UYKU KALİTESİ

ÖZET

Giriş: COVID-19 pandemi sürecinde sağlık çalışanları arasında tükenmişlik açısından en riskli gruplardan biri olan hemşirelerin; çalışma şekli, çalıştıkları bölüm ve çalışma süresinden kaynaklanan çeşitli nedenlerden dolayı uyku kaliteleri etkilenmektedir.

Amaç: Bu çalışma, COVID-19 pandemi sürecinde hemşirelerin tükenmişlik ve uyku kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapılan araştırmanın evrenini, İstanbul ilinde bir eğitim ve araştırma hastanesinin; dahili, cerrahi, yoğun bakım, acil kliniklerinde ve poliklinik hizmetlerinde çalışan hemşireler (N=444); örneklemini ise, güç analizine göre belirlenen ve araştırmaya dahil edilme kriterlerini (aktif olarak çalışma, çalışmaya katılmaya istekli ve gönüllü olma) karşılayan 220 hemşire oluşturdu. Veriler toplanmadan önce, Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bilimsel Araştırma izni, İl Sağlık Müdürlüğü'nden kurum izni ve Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurul'undan etik onay alındı. Veriler; Hemşire Bilgi Formu, Maslach Tükenmişlik Ölçeği ve Richard-Campbell Uyku Ölçeği aracılığı ile toplandı. Toplanan veriler, IBM SPSS Statistics 22 programında analiz edildi.

Bulgular: Hemşirelerin %86,8'inin kadın ve %67,3'ünün lisans mezunu olduğu, haftalık çalışma süresi ortalamasının $52,99 \pm 11,28$ saat, %89,5'inin fazla mesai yaptığı, %62,7'sinin görev yerinin değiştiği, %38,2'sinin sosyal destek kaynaklarına ulaşamadığı, %70,5'inin günde altı ve daha fazla hastaya bakım verdiği ve %58,2'sinin meslekten ayrılmayı düşündüğü saptandı. Hemşirelerin Maslach Tükenmişlik Ölçeği alt boyut puan ortalamaları sırasıyla; Duygusal Tükenmede $23,32 \pm 7,77$, Kişisel Başarıda $21,34 \pm 5,10$, Duyarsızlaşmada $7,55 \pm 4,69$ ve Richard-Campbell Uyku Kalitesi Ölçeği puan ortalamasının ise $49,47 \pm 21,31$ olduğu belirlendi. Hemşirelerin Richard Campbell Uyku Ölçeği ile Maslach Tükenmişlik Ölçeği Duygusal Tükenme ve Duyarsızlaşma alt boyut puan ortalamaları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki tespit edildi ($p < 0,05$).

Sonuç: Hemşirelerin COVID-19 pandemi sürecinde uyku kalitelerinin çok iyi olmadığı ve tükenmişlik yaşadıkları belirlendi. Bu kapsamda, hemşirelerin çalışma koşullarının ve çalışma sürelerinin iyileştirilmesi, tükenmişlik ile baş edebilmeleri konusunda hizmet içi eğitimlerin planlanması ve uygulanması, ayrıca psikolojik destek sağlanması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, pandemi, tükenmişlik, uyku kalitesi, hemşirelik